

20.08.2015
Eki Karlsson

kirjaamo@tem.fi
laura.holkko@tem.fi

Viite: TEM/1249/03.01.01/2015

HALLITUKSEN ESITYS KULUTTAJAPALVELUIDEN TURVALLISUUSVALVONNAN VALTIOLLISTAMISESTA JA KESKITTÄMISESTÄ TUKESIIN

Suomen Latu kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä koskien hallituksen esitystä kuluttajapalveluiden turvallisuusvalvonnan valtiollistamisesta ja keskittämisestä Tukesiin.

Suomen Latu on valtakunnallinen ulkoilu- ja liikuntajärjestö, ja tarkastelemme sen vuoksi asetusta ainoastaan ulkoilun ja luonnon virkistyskäytön ja alan toimijoiden näkökulmasta.

Tarkastusten maksuttomuus

Hallituksen esityksen pääasiallinen sisältö on Suomen Ladun näkökulmasta muotoiltu hyvin. Merkittävä osa ulkoilupaikkojen ylläpidosta ja niillä järjestettävästä toiminnasta toteutetaan järjestöjen ja yhteisöjen vapaaehtoisvoimin, ja se on osallistujille maksutonta. Koska resurssit toiminnan pyörittämiseen ovat useimmiten niukat, on hyvä, että tarkastustoiminta on maksutonta.

Omavalvonnan painottaminen tarkastuksissa

Suomen Latu on samaa mieltä siitä, että tarkastuslähtöinen painotus tehdä tarjottujen palvelujen, kuten ulkoilupaikkojen, uimarantojen, ulkoilureittien ja leikkipuistojen valvontaa, ei ole tarkoituksenmukainen.

Olemme myös samaa mieltä siitä, että tarkastuksissa tulisi siirtyä kohti toimijoiden omavalvonnan tarkastelua.

Tavoitteena oleva tarkastustoiminnan valtakunnallinen yhtenäisyys on myös hyvä uudistus.

MUUTA

Turvallisuuteen liittyvien normien tarkoituksenmukaisuus

Kansantalouden ja -terveyden näkökulmasta suomalaisten liikkumattomuus on valtava kuluerä. Koska ulkoilu on useimmiten kaikille maksutonta ja matalan kynnyksen liikuntaa, se mm. tasoittaa sosiaalisia terveyseroja. Jotta kaikki voisivat ulkoilla, on tärkeää, että eri harrastusten vaatimia ulkoilupaikkoja on saatavilla riittävästi. Suomen Latu on huolissaan erityisesti uimarantoihin, ulkoilureitteihin, hiihtolatuihin ja muihin harrastuspaikkoihin liittyvien turvallisuusvaateiden ja -ohjeiden epäselvyydestä, koska ne ovat omiaan vähentämään kuntien ulkoilupaikkatarjontaa.

Sään ja vuodenaikojen mukaan vaihtuvat ulkoiluolosuhteet ovat olennainen osa monia ulkoiluharrastuksia, kuten retkeilyä, lenkkeilyä, maastopyöräilyä ja luontouintia. Turvallisuusnäkökulmasta on tärkeää, että ulkoilijalla on riittävästi tietoa oloista, joissa hän ulkoilee, ja riittävästi osaamista valita esimerkiksi ulkoilureitti oman kuntonsa mukaan. Ulkoilijan oma vastuu liikkumisestaan, esimerkiksi sateen vuoksi kostealla ja liukkaalla, kivikkoisella polulla, ja kyky arvioida taitojaan, ovat olennaisia. Ulkoilussa korostuu aina ulkoilijan oma vastuu arvioida ja tulkita olosuhteita.

Pitkällä aikavälillä on tärkeää ja turvallisuutta lisäävää, että ihmiset osaavat toimia luonnossa, liikkua erilaisilla alustoilla ja itse arvioida sekä hallita toimintaansa ja harrastukseensa kuuluvia riskejä. Esimerkiksi uimarantojen turvallisuus- ja vesinäytenormit ovat johtaneet lukuisten uimapaikkojen sulkemiseen. Suomen Ladun näkökulma on, että uimisen

20.08.2015
Eki Karlsson

harrastaminen lisää uimataittoa ja esimerkiksi kykyä arvioida etäisyyksiä luonnon vesissä. Tämä taas pitkällä aikavälillä parantaa kansalaisten uintitaittoa ja vähentää hukkumisia. Sen sijaan uimarantojen sulkeminen johtaa uimapaikkojen huonompaan saavutettavuuteen ja vähenevään uintiharrastukseen, joka taas johtaa yleisen uimataidon vähenemiseen ja lisääntyviin hukkumiskuolemiin. Näin yhteen paikkaan ja yhteen harrastushetkeen liittyvät turvallisuusnormit voivat välillisesti vähentää koko harrastuksen turvallisuutta ja kansalaistaitoja.

On erityisen tärkeää, että kunta tai muu maanomistaja voi kertoa jokamiehenoikeudella käytettävien luonnonolosuhteiden, kuten luonnonpolkujen ja luonnonrantojen olemassaolosta, ilman turvallisuusvaateita. Esimerkiksi luonnon muovaamaa, matalaa ja mukavaa uimapaikkaa, jolla ei ole rakennettuja palveluja, tai esimerkiksi kalliolla tai rannalla olevaa rakentamatonta näköalapaikkaa ei tulisi pitää tarjottuna palveluna, vaikka paikan luonteesta ja olemassaolosta kerrottaisiin esimerkiksi kartalla.

Hallitusohjelma puhuu normitalkoista, joiden tarkoituksena on purkaa normeja, jotka eivät ole tarkoituksenmukaisia tai aiheuttavat liikaa byrokratiaa. Suomen Ladun mielestä myös ulkoilupaikkoihin liittyvissä, palvelun tuottajaan kohdistuvissa edellytyksissä on tarkistettavaa. Erilaisten turvallisuusnormien tulisi perustua todelliseen tietoon tapaturmista ja niihin vaikuttavista tekijöistä, sekä toisaalta myös normitettavan toiminnan vaikutuksista esimerkiksi kansalaisten terveyden heikkenemiseen pitkällä aikavälillä.

Suomen Latu haluaa samassa yhteydessä muistuttaa, että ulkoiluun ja liikuntaan liittyvien palveluntarjoajien toimintaa tarkastavilla tulisi olla vahvaa osaamista ja kokemusta erilaisista ulkoilulajeista, jotta tarkastuksissa löytyisi kunkin lajin tai olosuhteen ominaiset ja todelliset vaaranpaikat.

20.08.2015
Eki Karlsson

Suomen Latu tekee mielellään yhteistyötä ja antaa asiantuntija-apua ulkoiluun ja ulkoliikuntaan liittyvissä kysymyksissä.

SUOMEN LATU

Eki Karlsson, toiminnanjohtaja puh. 044 328 3286